

talarpub@gmail.com

تالار

talarbrahui

talarbrahui

talarbrahui

+92 81 827824

پنه خاک: 8

نہاد: 10 روپي

11-05 فروری 2022ء

سال: 19

تاک: 06

ایلوپنه خاتیا

2 میکوپنه

جاچ: رمضان صاحب نا انظہار مگہ شاعرانہ؟
(غنخوار حیات) (2)

3 میکوپنه

ناول: بوزمش نابائیک (دہمیکوش) i
عبدالرحیم زام

4 میکوپنه

جاچ: بلوچ تاریخ کی قدیم شخصیت، نا جاچ اس
(محبوب شاہ) (8)
چمشانک: ”مزل“، اسہ جاچ اس (3)
(سکندر ساک)

5 میکوپنه

افسانہ: تفنگری و بے وسی
(سدرہ حبیب)

نوشتانک: راہشون تاجے چکاری
(سنگت آجو)

6 میکوپنه

احوال سفر: رخشاں و کمران بیلٹ انا اندارہ خاک
(شمس شاہوانی)

7 میکوپنه

شاعر آ تاج آک: جوہر سنگرنی
(شاہین بارانزی)

8 میکوپنه

حوال: ٹویٹر اسپیس آ مشاعرہ
(جعفر قمرانی)

8 میکوپنه

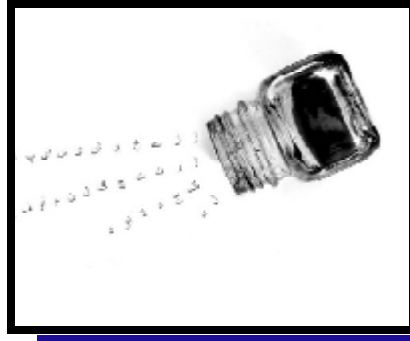
پٹ و پول: براہوئی خلقی شاعری ٹی لوز آ تامدی
(حمید عزیز آبادی) (11)

ہفتئی

All About #Brahui

کوئٹہ

تالار

برایوئی نابابت
برایوئی ٹی

لجہ نابدی ٹی تینا حتی آ پین اتون مونی بریرہ۔ وہرا گڑا
تینا پین اتون اور مونی برے، اور کن پین پن سچفنگ نا
گرج مفک۔ ولے زبان تا بابت ہڑتوم آ انتہا تیا
سلوک آک تینا زبان تون بیدادی کیرہ، واقفیان اسہ
انتہا غاہنگ آن زبان پوسکن ء زبان اسے نادرشوم ء
دوئی کیک، وتینا پین ء ہم گوہک، وایلو انتہا ناسوب آن
لوزی کوڑی ء چھسا زبان تینا گرج آتے پورونکنگ
کپک، ومرک انا گواچی مریک۔

ہیڈکاروشوکار عبدالحمید قلات پرنٹرز ٹیل روڈ کونڈغان ہیک کرسا 302
فیئر 1 یونیورسل پبلیکس جناح روڈ کونڈغان تالان کرے

زبان تاگرتی

(شوگال)

پروفیسر سعید لہڑی دنیا نا ایلو چاہندار آتا حوالہ ء ترسا
پاہک کہ زبان تیشی بدلی برساکاہک، زبان تیشی بدلی
بتنگ اسہ قدرتی والمی ء گڑا سے۔ ہرانا ترندی تو کم
متنگ کیک، ولے زبان نابدی ناعمل وخت اس ہم
سلپک ونے کس دادے تو تنگ کیک، داکس ء وڑے
یا وڑپ ولے داسہ راستگی اسے کہ زبان تیشی بدلی برساکاہک
کاہک۔ زبان تیشی بدلی بتنگ آن زبانک جوان یا
خراب مفسہ۔ دا بدلی زبان تے ہیچ ء نساخان اس
تفک۔ بلکن دا بدلی زبان تیکن بھالمی ء۔ ایلو کنڈ آ
چاہندار آک دا ہم پارہ کہ اسہ وار آ مردک بدلی تے
ہم زبانک سلنگ کپسہ۔ یعنی زبانک تینا ہمسائے
زبان تیان، وداسہ ناگلوبل ولج نادورائی تو ہرا پوسکن آ
گڑاک مونی بریرہ، او فک ہمون آن ہمون یا گڑا بریرہ

www.talarbrahui.com

رمضان صاحب ناظہار مگہ شاعرانہ؟ ”نقشہ فردوس“ تنقیدی جاچ

رمضان ساقی ناثر ہر فیضی دافطری پمبل
اسے کہ اوڑان خوک، ساقی رمضان
دوست، رمضان ساقی دوست۔
ولے رمضان نا اسلوب و جتا مروئی
ارے۔ داسہ داشعری و ہرن ہرائی
رمضان وساقی ناہیت آتے ٹی چج فرق
اف:

خدائی ٹی خدا نا، نا خدا اُن
مرض و لا علاج اٹ بتلا اُن
ترندان بد مزاج اُن بے دماغ اُن

اٹی تخانے تے، اتنے کہ شاعر شعوری پڑ آ
قوم آتا راہبندی و یک، اودے نرم گو،
نرم مزاج مروئی و:

فردوس اٹی ساڑی ارے:

اگرہ فی مسنس ٹو بے ناچٹ چند
نن ہم تو مسنن ماگیر انا وڑ

..... غمخوار حیات

..... **ارٹھیکو بشخ**
بجو رمضان ساسولی نا داغلی اظہار نا کیفیت
اٹ نوشت و شاعری نا پڑ آپٹ بلوک و منہ
شعرا س ہرن۔ ہراڑے اوتینا چندا نا ذات
اوتن اوار ایلو دنیا داری اُن ہم سخت خفا،
سخت خار، بھاز غاوی و:

”اگرہ کس مستند و ہم نے اٹک ضرورت
نا شعر آک توڑائی نما وا وا کہ تمنا و

ننے کس دا وجہ غان دوست توپک
کہ نن چج کس انا تابع منفہ

خدا رمضان تو نا چج واسطہ و شاپ
دُن و بدخو اسے کہ دُنیا ٹی چج منف

نما دامن اے کیر فرھنک وضو
نا دامن اے منف نماز پانے منف

نا بلک تمار تقدیر آ نا
مش تے شابو تیغ تا تعبیر آ نا

نقشہ فردوس نا مون آ
ایلو نقش آک چلیکتور

نن تون رند آک چلینگار
نن تون شیخ آک چلیکتور

بھاز و متو شاعر لیکن
نن تون فنکار چلیکتور

رمضان نا خارجی اظہار انا کتاب نازیا
انگا انتساب انا بنائیک:

”دیار و لمہ وطن شادمان بلوچستان
نا زمین نا آسمان بلوچستان

جہان مشرق و مغرب ناخن نے آ سخت
روان آ دخت انا رے روح روان بلوچستان“

شاعری تحلیل، آرٹ، جمالیات، چیدگی،
ندارگی اظہار انا شپ انگا داوڑ انا شاعری

تا خواست کیک ہر اہتیاں اسٹ اس نقشہ

بدر آوارہ شاعر سریلہ اُن
نا ذہن موقع غا کاریم کپک
حقیقت اُن پدن پین بلہ اُن
فرعونی دوشہ تے کن فطرتا نن
عصا اُن معجزاتی اڑدھا اُن
بریننن دیچہ صا احب ہرا کا
شپا دا اُن چج عزی ہم سرداران
بہر حال دُن ہم اف کہ رمضان نا تیوی
شاعری تے ای ربجیک کیو۔ نہ، رمضان نا
دا مجموعہ ٹی دن و شعر ہم ارے ہرا کک کنے
دوست بریرہ، ڈنکہ مستزاد نا ساخت اٹ
نوشہ مروک آ اونا دا شاعری ہرا اڑان اوتینا
کتاب نا پین ”نقشہ فردوس“ و ہم ہلگئے:

ننا الاس دو و موقع غانی
نی ہم نن تون کرلیس تقدیر انا وڑ
ننگپیرے نم ہم دارو کن خن نا
نن ہم نا پیدا اٹک انجیر انا وڑ
متونہ نن گڑا رانجھا امر پا
مروس نی اگہ کہ بہر انا وڑ
زیارتی برینہ سیل اکن نا
دک نی مسونس کشیر انا وڑ
ننے ایلو سچ آک یاد متور چج
ورخ و خن تا خوانان دیر انا وڑ
خن فہمی ننے میراٹ ہلا
ننا ہم تب روان و میر انا وڑ“

ننا ہم شان و صا احب مُرشدانہ
ننے ہم مفر ہکل پیر انا وڑ
اصل اٹ داساتی جی نا اسلوب و داساتی نا
بیانیہ و، رمضان بایدے ساقی نا اسلوب و
تینائی کپ اوتین کن جتا کسر اس کشے۔ جتا
ہمت اس پیدا و رکے، اتنے کہ ساقی ساقی
و، رمضان رمضان و، مطلب دا کہ
رمضان نا مجموعہ کلام اٹی دن و شاعری پٹ
بھاز و ہرافتا مقطع ٹی اگہ صا احب نا جا کہ
غاساتی لکھن تو کس اس جج کنگ کپک تا
کہ داساتی نا شاعری اسے یا رمضان نا،
اصل اٹ بھلا شاعر نا اسہ نشانی دامریک
اونا اسلوب منفرد مریک، بونک چاہوک
نقاد سرپد مریک کہ دا دنا شاعری و۔

.....
سے بندی
خاک انا پیرس و نا لندن مریر
اخہ کہ زیبا مریر گوادر منفہ
مغرب و یورپ نا کوچہ شارشار
پانے کہ ہیرا مریر گوادر منفہ
دا چن نا زڑہ زڑہ خیسن و
کل وطنک یکجا مریر گوادر منفہ

لازم و شاعر ہرا کیفیت اُن کرب اُن یا
خوشی نا ساہت اُن گدرینگک تو او ہمووڑا نا
خیال نوشتہ یک۔ ولے دُن ہم منف کہ
شاعر و امر و خیال اس برے او ہرنے
نوشہ کے تے، ولدا شینک ہم کے تے۔
ای داہیت اُن چج ننمن افٹ کہ تخلیق کار نا
تینا خیال آک مریرہ و نقاد نا تینا خیال
آک، براہوئی زبان اٹی اینو نا دور باری ٹی
بھلوکچ اسے ٹی شاعری منگ و، ولے دا
شاعر یک بروے تو خوار، ہر شاعر یا
شاعری تینا دور انا نمائمندہ شاعر ہمووخت
پانگک کہ اونا شاعری ٹی پوسکن و اظہار
اس نگراس، خیال اس دُن ہم گچ مرے
کہ او شاعری عمر اس خلگ کہ۔

پارہ کہ پنی آفنا ڈاکٹر وزیر آغا و سوج کریر
کہ ”فیض احمد فیض جانی نا خوک آ اردو

ادب نا بھلا شاعر و؟“

گڑا ڈاکٹر وزیر آغا ورنندی ترسا پارے کہ
”اگر فیض احمد فیض نا شاعری سد سال عمر
کرے گڑا جانی فیض بھلو شاعر اسے۔“

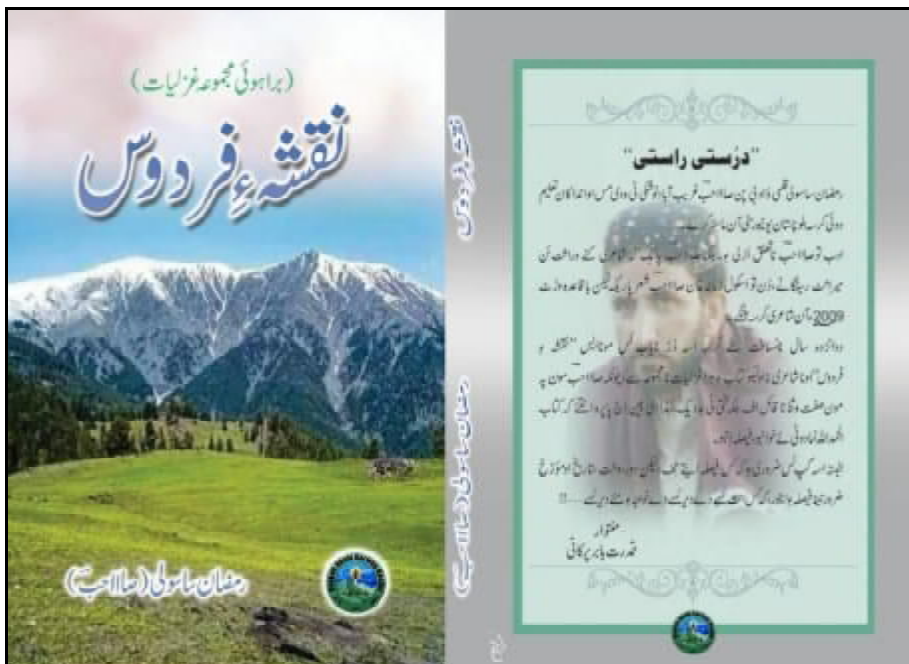
داسہ اگہ نن ہنداہیت و براہوئی شاعری آ
ہیت کین تو انت نن دا پانگ کینہ کہ فلانی

دخس و بھلو شاعر اسے کہ اونا شاعری سد
سال عمر کیک۔ تو ہیت انا مطلب دادے

کہ کنا صاحب کتاب کن دا لازمی و کہ او
بایدے ہر ہمو شاعر تینا کتاب اٹی اوار

شاپ ہرا زور و خیال اسے، بلکہ شاعری
تے شینک کنگ اُن مُت اسیکا پرکے

ہرے تا۔ (برجاء)

دہلیکوٹھ

ہر وہ تاملین و استخوانی تاپوری

.....

چاکر..... دامر داسہب ہر وخت ناسہب آتین چٹ بدل ء، داجا بیرہ پٹ بیابان اسے، دُن ہر وخت شام تمنگ نا وخت آ کل ولایت پٹ بیابان اس مسکہ۔ داسہ دا سہب ہندن ء۔ ایہن ہم داسہ ای تینا اُٹ تو کس اف کہ سوچ سلاہ اسے آن گڈ سر ہلیو۔ خیرکان اسہ کنڈ آ، ایہن ہر نیمہ اسہ وڑ ء۔ دے ہم نیزہ غا سلوک ء۔ اسٹ داکان مُست نا کو تار شار کئے داسکان سرگڑادن کرینے، دانا ”تدوک آ وخت انا در“ اتون انت کاریم؟ داسہ کئے چٹ پشیمانی اس ہر فنگ ء کہ نہن ہوشا رٹ چٹ جوان بیبری کروُن بلکہ پین معلومداری اس مسکہ نئے۔ اسٹ سلطان بابا نا جتا متنگ فریشان کرے کئے۔ ایہن پین متوک اسٹ ہنداکس کہ جوان ء سلاہ تسکہ..... وِخ کہ نہن اولی دے آن اسٹ ایلو تون جوانی اٹ سلاہ کروُن کس جتا متوک نئے آن۔ ولے فیروز و سلطان نا جتا متنگ اٹ نئے سلاہ اس تسک نئے پین.....

ہندا ہیبت ہیبت آھیٹ چاکر اسہ وار اتون سلیم..... تین تون تیٹ پارے ایہن ہم کس الو تو داسہ تین تون تیٹ تران کننگ کس..... دامگہ کنارند آک افس.....؟

اوپدی چک خلک تینا رند آتے ہر سا پک کننگ کس کہ دارند آک جائی کتا ء کتا ء۔

چاکر پدی تین تون تران کرے..... انت کہ ارے کئے ہندن لگک کہ ای ہندا جاگہ غابیری کننگ اُٹ۔ رند آک تو کتا ء، ولے دا ہیبت ء امر پک کیوک؟

ہندائی جیب آتے تینا پنگ ء شروع کرے کہ انت اس نخو نشانی کن، ولدرا بیبری کیو، بلکہ ہندا رے بریو، جیب ء تینا جوان پنگ آن گڈ ہوموہران نا امانت ہوموہرادو بس تے، داسہ سوچ اسٹ تما کہ دادے نخو یا آخا.....؟

واہموتران کس وچاکر..... سہی بابا ہندا دے تحن، خو جتا تے درک اف تو دادے پین سینڈی انت خلون، تحن تے، پد تے پد ء تمانے، ایہن ہم بیہر انا پارے بندر آ تا خیال آک کاریمک فیصلہ غاک ہمیش تد

ناول

بروز مش نابا تیک

..... عبدالرحیم زام

”سوز ہائل“ آن مونی
”چاکر“ واونا سنگت آ تا سفر

مریہ، بے شک جند تے نے آن مُر ہناتے تو داخل آن زیات کن کن مہران نا خیال آک ہیبت آک اوار آ تدوک آ ساہت آک نہادی ء..... چاکر ہیرا ء تھا اسہ کنڈ اسے آسر ہلک، داسہ اسہ پین ہیبت اس اودے یات بس کہ نہن داسفر نا بنا ء کرین، واونا بہت ہیرہ ہندا سوچ آھیٹ کس کہ داہر اتم ایسر مروء، ولے کس اس ہم تینا اُستخوانی نا بابت گپ کتو کہ انت اس خواہک آخر اٹ داسفر نا.....؟ ای ہم سوچتے داخہ وخت تدے ہندا ہیبت آھیٹ گاگ تے بر جا نکر کہ خنا، داجا بھلو غل اسے میدان اٹ ہونا زمی آ ہوموہران والاغل تخوک ء۔ مُر آن گرو جگک لیتک۔ چاکر ہومو بھلا غل انا ادا ہنا وغل ء ہر نے، جند تے ہندا غل آتوس، سوچ اسٹ تما دا انت پڈا اسے مہالواسہ بے بوج اس الو، دا پٹ اٹ داسہ دا بھلا غل ہراکان ترک.....

اوہم کننا نشانی تون اوار۔ کہ انت ء، ہندا مُر آن اسٹ اس تینا کنڈ آ جنگ آ ختا تو اسیکا ہندا غل ء ڈکا دوارہ جک سلیم..... ہر اتم مُر انا در وشم خورک بس تو دا تو وخت ء..... چاکر دا پارہ ولدرا غل آتوس۔ وخت ہر اتم خوک بس تو چاکر سوچ کرے ایان تے..... کہ ایو دے پاک اٹ خنگسہ، شام ہم داسکان منتے؟

وخت..... ای بسٹ نے آن نا اُستخوانی نا سوچ کننگ کن۔ چاکر..... انت مگہ سفا ایسر مس؟ وخت..... آن ایسر مس۔ چاکر..... گڑا داخہ ندرہ نشان تنگ آن گڈ

وخت..... آن مگہ سفا ایسر مس؟ وخت..... آن ایسر مس۔ چاکر..... گڑا داخہ ندرہ نشان تنگ آن گڈ

وخت..... آن ایسر مس۔ چاکر..... گڑا داخہ ندرہ نشان تنگ آن گڈ

متنگ وخی آکورتا بے وی آن بلیس، اخردا کل اسہ پٹ اٹ بدل مسر، انت اس کہ مریک جہان اٹ اخیر بیرہ ہندا پٹ آ نار مریک۔ اوڑان تدوک نارند آک سلسرہ، نئے کس خنگک نئے کس ہمووڑ تے محسوس

کیک۔ فلانی زمان دُن مس، نئے ڈو، نئے خوشی، بیرہ رند آک تا سلاہ اوٹی۔ آگہ کس رند آتھون تینا اوار نے آنبار اسہ نشانی اس تھا تو اواسہ چیدہ اس جوڑ مریک، ہندا پٹ انا سفر اٹ..... اخیر اٹ نے جوان سر پند متنگ کن دا پاوہ دن چا دا پٹ جہان ء داٹی کہیک نے آنبار پند کننگ ء۔ نی تینا کسراٹ، پین اس تینا کسراٹ، نارند آک تاریخ نا نوشت آک ء، نی خنہ تا پاسہ دا تو

کنا گدر یگلوک آ نشانی ء، داکان تدینت تو تاریخ اٹ تینا کروک آک نے جوانی اٹ یات ء، آگہ دا پٹ اٹ پین اسے نارند آک مروُسر تونی سوچ اسٹ تماسہ، دا دیر اس مسنے کہ اونا نشانی دا جہان

اٹ دا تاریخ اٹ ارے، بھاز آک پرواہ ء تا کپسہ۔ تینا کسراٹی سر بلیرہ تو بھاز آک ہونا تاریخ نارند بلیرہ، او آگہ چیدہ اس الالسس، اسہ دن ء کاریم اس کریسٹس ہراڑان اونا ہومو جاگہ غان گدر یگک انگ نا ڈس دوس تونی تیسہ داکان فلانی تدینے، دُن کہ ای نا نشانی ء خنٹا تو ای چاہسٹ نی داکان تدینس داخل نے تون کس نی دادے

تخانس۔ چاکر..... آگہ دا پٹ جہان ء تو دا جہان دُن انتے ویران ء؟ وخت..... ہر تاریخ نا پد ہندن مریک ہمو دوران نا نشانی کرا کر ار آگم مریہ اخیر بیرہ پٹ اس سلک۔ ہموکان تدوک آ رند آک سلاہ۔ تاریخ سلک، بلکہ وخت اتون اوار اوار ہمو رند آک ہم گم مریہ دُن کہ داسہ داڑے بیرہ نارند آک کُسر۔

چاکر..... نی و پورن تون جُٹ اس کریرے، چاوہ نئے پاریرے، تدوک آ وخت اٹ سفر کیرے دا تو جہان نا ایسری مس۔ وخت..... جہان ایسر مسنے، اوہم تدوک آ وخت انا پٹ اسے، بس داسہ بیرہ اونا عمل نا وخت ء کل گڑا عمل آن تدیگو ہر گڑا تینا وخت انا پور و متنگ تون عمل آن تدک و

وخت..... جہان ایسر مسنے، اوہم تدوک آ وخت انا پٹ اسے، بس داسہ بیرہ اونا عمل نا وخت ء کل گڑا عمل آن تدیگو ہر گڑا تینا وخت انا پور و متنگ تون عمل آن تدک و

وخت..... جہان ایسر مسنے، اوہم تدوک آ وخت انا پٹ اسے، بس داسہ بیرہ اونا عمل نا وخت ء کل گڑا عمل آن تدیگو ہر گڑا تینا وخت انا پور و متنگ تون عمل آن تدک و

تدوک آ وخت انا پٹ اس مریک۔ چاکر..... ہر اتم نی دن ء ہیبت کیسہ کئے پین فریشانی اس ہر فلک، داڑان جوان ء ای تینا اُستخوانی ء نے تون بیان کیو۔

وخت..... ای ہم ہندا پاوہ وخت ء جہان ء اُخس بندر سر پند متنگ نا کوشت کرینو، ہومو پین سرگڑا دانی ٹی ہنا نو، ولے کیبیک پہرہ ہم مسنو..... خیر نی تینا اُستخوانی ء پا۔ چاکر..... ہرا فلک پہرہ مسنو ہومو سفے سلام، ولے ای تینا اُستخوانی ء نے پاوہ ای تینا سنگت آتے خواوہ۔

وخت بشندہ اسٹ پارے..... نے خبر ہم کس، اولی سرائی نے پاریت کہ اُستخوانی ٹی تینا کس ء زندہ کننگ نا اُستخوانی پور و متنگ تومگہ نے خبر ء او فلک زندہ ء.....؟

چاکر..... کئے خبر ء نا شروت آتا ولے دا ہیبت ہم پک اف کہ او فلک کسکو بیرہ او فلک گم مسو ای او فتنے کل ء اسہ جاگہ خواوہ۔

وخت..... دا اُستخوانی نا سوب؟ چاکر..... دا سوب آن کہ داسفر ء او فتنون بنا کریسٹ بلکہ او فتن سوب آن آگہ او فلک افس تو کتا پین اُستخوانی نا پتنگ اس متک اوار یرو کل گڑا کرا ایرای دا خاخری

آزند اٹ بیرہ ہندا منٹ ء خنٹا ہرا فلک کن تون اوار مسو او فتنان بیدس پین انت ارے زنداٹ۔

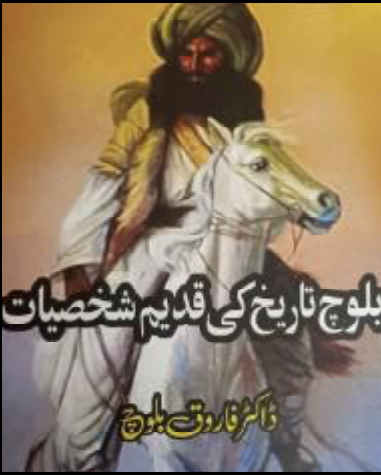
وخت..... دا اُستخوانی آن بیدس آگہ او فلک نے تون اوار مروُسر تو ایہن نی انت خواہسہ؟

چاکر..... کئے مہالودا سوچ متے بلکہ وار دو متے دا سفر اٹ، ولے ای داسہ دم اس مُت ہندا سوچاٹ سنگت آتے آگہ دا اُستخوانی اٹ خواوہ تو جوان ء۔

وخت..... مرے داسہ نے سوچنگ نا وار ایتوہ، نی سوچ غل، آگہ داڑان بیدس نا اُستخوانی اس مروُسر تو انت مسکہ۔

چاکر..... سوچ اس خلسا پارے ایہن نے کتا ہندا اُستخوانی ء پور و کروئی مریک ولے ای پین خواہسٹ تو ای تینا ”ہانی“ تون گپ کننگ خواہسہ۔

وخت..... نے اونا ہم خبر ء کہ اودا جہان اٹی اف۔ (برجاء)

ساڑی ء۔ بدر آتا دو ء سوگو
کروک آتا کلڑ اینو۔ کاوہ نا
گواچی ء۔ سدسال آن پدہم
نورا زندہ ء، ولی خان دا۔ کان
کسر خنک۔

پٹ و پول اٹ فاروق بلوچ
نوشت نابے مٹ ء مڑ داسے،
مڑ آتا تاریخ ء، جنگ آتا
داستان تے، ہتم ناموسم اٹ
گواڑخ و شوشنگ آنبار تالان

ماس آتاریخ ناپائی ء چکل اس خنک، بلوچ
تاریخ نا نوشت اٹ او وخت اس ہم
کوشت کتنے کہ اونا پونا دسوک آقلم زخم انا
بوز آنار دتر دسے۔ فاروق بلوچ قوم انا
راکلی تے چ کر ساجیکا کنگ ء۔ دارا کلی تا
کچ پوسکن آ مرغ آتا مون آتاریخ نا
برف انا کمر آتا وڑ مریک۔ مورخ ہندا کمر
تے تینا مرغ انا رکا بی ٹی باسنگ، او فتنے
بادی آتیک، اوقا تاریخ ء ہندا خدروم
کیک کہ ہر چاہندا اوقا راکلی ء خوانے و
بنے، خالی تاریخ مچ کنگ یا واقعہ غاتے
پینگ اسے ٹی بندکنگ تاریخ اس اف۔ دا
وڑ انا خواری تا بھر بے ہر وہ دفرونی آلاش
اس جوڑ مریک۔ (برچاؤ)

کننگ ء۔ اودے اگہ ای مزاجتی ء ادیب و
دانشور اس پاتومنگ کیک، پسند خان ناہم
رنگ آک است اٹ کیر، گڑ ای اودے
خواری کش ء مورخ اسے نا پن اینوہ۔
ہراڑان کس انا پیشانی نوا کہ ترف۔ اسننے
کہ فاروق بلوچ نوشت نامون اٹ وخت
اس وطن نادنگ و سیم ء کچ کیک، وخت اس
وسیلہ غاتا ریسرچر اس، وخت اس کزک
(ساحل) مچی بلوک آتھون مانی گیر اس
جوڑ مریک۔ مچی تانسئل آتے حساب
کیک۔ وخت اس ڈانسوسار تا ہڈ چک،
وخت اس ہانی نا وطن ء شے مرید نا گٹ
اٹ توار کیک، وخت اس فرہادی آ کنگ
آتیبی قوم انا ملاس خوانندہ غاتے کن مش تا

(9)

جاچ

”بلوچ تاریخ کی قدیم شخصیت“

اٹ چوک مسر۔ ولے خن شیفی نا پدین آ
سیغا خان نینے پچفیر۔ دا ٹولی ٹی یک سدو
ہست ہفت بندرغ نسر، ہندا خواجہ خاک
قوم ء شرف انا پنت تسر، کہ آجونی کن امر
جنگ کنگ۔

جنگ اٹ قوم کچک، بلکن قوم آتا غیرت
کچ کنگ۔ نواب گوہر خان نا پدا اینو ڈیوا
ء گورجج آن پچنگ ء، پسند خان نا ٹولی اینو
ہم گیل اسے کن ڈو توروک ء۔ تاریخ نا ہر
جنگ انا کماش آک اٹ مسنو۔ اسٹ
راہشونی نادر تسن، اسٹ پڈشونی نالیلی
مور ء خلکنے۔

نواب گوہر خان بے پرواہ شرف انا لیلوی ء
تینا قوم ء سنے، انگریز نا گام ء تو ننگ کن
دمبور ء ساز کرے، سم کاری نا تاریخ اٹ
سے چاپی نا بنا ء کرے۔
تاریخ اٹ نواب گوہر خان نا شرف اینو ہم

اوقا رند اٹ گرماپ نا شوک آ انگریز
سپاہیک وطن نا قبائلی غدار تا لشکر نا کک
اٹ نواب گوہر خان ء پلو یڑ کری۔ جنگ انا

.....محبوب شاہ

خاخر وطن نا بنے و بلوچ ء ہشاہس کرے۔
جنگ اٹ نواب گوہر خان انا خوانندہ غا
مار میر یوسف خان تینا چندی سنگت آتھون
اوار شہادت نا کفن ء تاریخ نا قبر آشا غار۔
سوز رنگ آمش تے تینا جوزه غاتا پچل
آتیبی رنگی کری۔ اوقا شہید منگ تون
آجونی نا پرک آک اسٹ اسٹ آڈیوانا
پڑکنگ ء دتر نایل ترسا روشانی نا خاخر

پنی آنوشکار میر گل خان نصیر پاک۔
سردار گوہر خان قوم وطن نا شرف اکن
جمالا وان نا کل سردار آتے انگریز نامون
اٹ سلنگ نا غیرتی ء پڑواس کرے۔ ولے
کل جمالا وان آن فچ ء بھلو سردار اس دا
توار آخف تو تو۔ ہر کس خف تے تینا ارادو
اٹ تورے، تاریخ شاہد ء ہمو سردار آک
کل کسر، مش تیبی مش مسر۔ ولے میر گوہر
خان واوانا ٹولی اینو ہم زندہ و شہیر زن آک
مشن تا پلو ء ہلکر۔ خن شیف آ ایلو

سردار ک میجر ٹیپیل پولیٹیکل ایجٹ قلات
نا خن شیفی آ سیٹا ٹی مچ مسر۔ میر گوہر نا
راہشونی ٹی اونا سنگت آک آجونی نا ڈیوا ء
تینا دتر اٹ لگفیر۔ پسند خان پنی آہمو سردار
تینا اُس، ہرا انگریز تون خدمت گار تسر۔
ہر اتم جنگ بنا کرے، سردار گوہر خان
نور گامہ سلما نچو نا جنگ اٹ میجر ٹیپیل و
لیفٹیننٹ میسوری ء رنگ آے وں کرے۔

.....سکندر رسالک

چمشانک

”مزل“، اسہ جاچ اس (3)

نن اریک گدا
کر ڈغار آپراس

دشت ہونگ سفا
خن تے پگ سفا

او دشت، گدان، ہتم، شار، زند، یقین،
گمان تون اوار مچ خلقت کن دعا کیک۔ دا
ڈکال اٹی سخت انگ سال اٹی دیر پٹنہ، اسے
خدا نا در آ ہو غنہ، نن نا گدا اریک نی کر
ڈغار آپراس۔

اسہ غزل اسے نا تینا مطلع ٹی تبلیغ سے تھیبہ نا
وڑاٹ پاک:

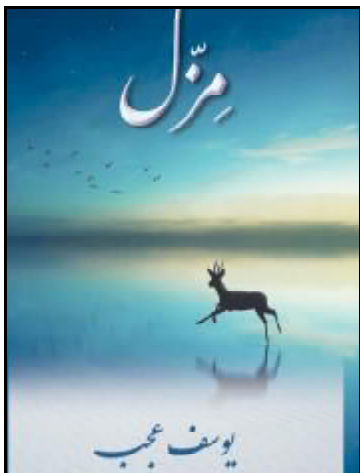
نن سارا ٹی گنوک اُن، دا سارا ٹی گنوک اُن
منصور ارین دن چا، ہر دارا ٹی گنوک اُن
اینو ہم داراچ اٹی ہر سارا والا بندرغ ء گنوک

کتاب ”مزل“ نا اولیکو شعاری زمیر نا ہائی
ٹی ء، ہرا اسہ مناجات یعنی دعا اسے آن بنا
مریک۔ ہرا نا سر حال ”اے خدا مہربان“
کر ڈغار آپراس۔ دا انظم اٹی یوسف عجب،
اللہ پاک آن دعا کنگ ء کہ کرن آتا ء دا
ڈغار آپرتن، بے پری نا سوب آن ڈکال
کرینے۔ اودا احساس ء است اٹی تخانے،
دعا کیک و پاک:
اینو ڈکال اٹی
سخت انگ سال اٹی

گڑ او فتنے کن سرازندگی ء
دا شعر اٹی شاعر اسہ حقیقت اسے درشان
کرینے کہ وخت اسہ ہندن اٹ گڑ اسے ہرا
بندرغ نا دو آن اسیکا ہنا، پدا مشکل ء دو
برے۔ وخت اتون بال کنگ نا سخت
دادے وخت ء تینا ڈول اٹکے، او وخت
آن فاندہ ہر فتنے، ہراڑان وخت ہنا پدا
اودر کن زندگی سرازجوڑ مریک۔
(برچاؤ)

پارہ۔ اسننے کہ اوسارا نا ہیبت ء کیک۔ حق
پاک، وحق پاروک آ ء گنوک پارہ۔ دن کہ
منصور ء گنوک پاریرہ، وپا ہو تسر تے:
قدرا کک بندرغ ء دازندائی
لوز جوان ء مرک اٹی زوپڑہ
دا شعر نا مخلوق نا تب انا ڈیک ء ایتک،
اسننے کہ تا کہ ناراج اٹی بندرغ زندہ ء،
اودے قدر اف، اگہ کک گڑا نن اونا
سفت کن لوز پٹنہ، ولے سننے چ دو بکک۔

بندرغ زندہ ء گندہ ء۔ بایدے کہ
بندرغ نا قدر ء اونا زندائی کین:
بھاز لاٹھی تو پرنگ بندرغ ء
جنگ اٹی ہم حوصلہ کچ اٹ مرے
یوسف عجب تینا غزل نا دا شعر اٹی
انسان نا لاٹھی نا ذکر ء کرینے، لاٹھی
تو جوان ء گڑ اسے، ولے کچ اٹ
مرے، اسننے کہ بھاز لاٹھی ہم تو
بندرغ ء پرنگک:
ہرا وخت اتون بال کنگ تپس

سرکاری نوکری، بھلا گاڑی، نوکر چاکر، انتظاراٹ کٹ آئیٹوک بیوی پیری کمزوری و دراخ و کاٹراغا جون، ہرگز ابھارتس۔ سیال دوست عزیز ہرکس نابائی بابونا ہیبت وسفت انگانن اٹ اودا زندانا قید آن آزاد مرے۔

افسانہ

تفنگری و بے وسی

چلہ ناخ تینا وس آس۔ داخ انگانن تے ٹی کس ہم تینا باسن انگا ارا تینا پیشن منگ ناچیرت خنتوک۔ جمرک برف انا وڈ تفسیر۔ تو گڑا خبر الو ہر اتم برف کروس۔ ہندناخ انگا مرٹن انگانن تے ٹی بابو امیر بخش تینا کوٹھی ٹی اسہ متکن ءکٹ اسے آئیٹوک کس۔ کوٹھی نا حالیت سفا پاش کس۔ درگہ، در بچو روشن دان ختم تیر، بخ انا زور ء تو ننگ داقتا وس آن پیشن کس۔ کوٹھی ہم متکن کس کہ جاگہ جاگہ دیوال ناتے مشک تمار، چھت تے نزد کس۔ کوٹھی نا اسہ نیمہ غا بابونا کٹ تھوک کس، وایلو نیمہ غا متکن ء کرسی اس تھوک کس۔ ولے اوبابونا کاریم نا اوانننے کہ سال اسے آن زیات مرسا کس بابونا بدن نا اسہ نیمہ غا تہوانا الامہ مسوس۔

ہرانا سوب آن اوش توٹ اسے نا ہم آلو۔ کوٹھی نا ایلو پارہ غا اسہ چنکو گیس ہیر اس لگھوک کس، ہرانا کوشت کس کہ دا طوفانی آ بخ ء کم کے۔ ولے اودا کوشت اٹی دا سو

..... سدرہ حبیب

خن تیشی رعب دار ء جیشنی دا ورنانا زبائی ء وڈنگ کس۔ بابونا کل مڈی کس پاسے ہندا فوٹو ٹی ساڑی آورنا کس۔ اسہ کٹ آتموک کمزور انگا بدن و پیری نا معذوری نا دا

تروک آخ انا مومن آسر شاد منگ کتوک۔ بابونا کوٹھی نا دیوال آسہ ورناسے نا فوٹو اس ٹنگوک کس، ہر اکا اسہ زبیا و طاقتور ء ورناس خننگا کہ۔ بروت آک ول تروک، جیشن انگارنگ و اوڑا پینگن ءریش، کاٹم آ دستارو

حالیٹ اٹی بابو سرنگ تو کتوک، ولے ہندا فوٹو آ ہر سا وار اس بشندہ کریک، وار اس خنک تے ختو تیکلی مرسا ہنارہ۔ دن الوکہ بابونا حالیٹ بھاز مہا لونا سے داوڑ کس، دا تو منہ سال مست انا ہیبت اسے۔

غزل

سراج شین قلات

درک نی پھل گل کنول سنگت
ننا تو بخت اٹی ء غل سنگت
نمے ناز مبین نمے آن پد
نم کن لکھا نو تک غزل سنگت
نمے آخیر آن بچ گلہ افک
نمے آخت مس ازل سنگت
تہاری اف دا روشنائی ء
نی تینا خن تے پیرہل سنگت
ہران ایونن تینے آدیک اٹ
مسمن اخن بدل سنگت
ننا کچا مکان زیبا ء
تفک ماڑی و نی محل سنگت
نن تو داڑے سلوک اُتک مرآ
کرینس دیر ء نی بغل سنگت
تھک خیال ء نی یار غیر آتا
نمے بس تو فک اس نی غل سنگت
کرینن عشق دوست دنیا ٹی
مریک بین انت پا اجل سنگت
آخانے پاپنہ کہ پرغاس تے
کرینے است پیرہ تل سنگت
نن ہم چانہ کہ نے ہنوئی اف
امرزن پان ولے کہ سل سنگت
کرینن عشق یار تینٹ پا
کرونک نن امر عقل سنگت
برک ولدائین پرغ است ء
پدا ارمان تے کر قمل سنگت

ورنا گل

راہشون تا بے چکاری

اول سراٹ تو مخلوق بھاز بے گواتے کن توار چست کرے، ہڑدے اوقتا بنگ کن تران کریرہ منہ دے تدینگ گل چپ کریر، پین تو پین اسپلی تے ٹی تو لوک آ نمائندہ

..... سنگت آجو

غاک ہم داسہ بچ ہیبت کپہ۔ ننا لیڈر آک بچ ء کاریم اسے نانس۔ ہر بروک آ دے نن سوشل سائٹ آتیا خنہ کہ فلانی ء دریر۔

ای تینا سڑدار، تینا نواب، تینا لیڈر آتیا

انتظامیہ و حکومت آن خواست کریر کہ ہندا ہر مسٹ آخوانوک آچناتے پدی اتفنگے، نہ تونن ہڑتال کینہ و کلاس آتیشی ہنپنہ۔ منہ وخت اسکان دا ہڑتال چکا، ولے چنک داسکان خننگتو۔ ہندن داسہ ولداندا کرات اس مس و طالب علم آک یونیورٹی ء انتظامی کاریم تے ملنگ کن اوکریر۔ درو فصح نا فوٹو ء اسٹ اس تسوس و کمنٹ کریرس کہ داڑے ہر بویکا پارہ دافتے حکومت درینے، داسہ دا تو مزاجتی آ تحریک آتے ٹی شیٹ بلکو۔ اولکھاس کہ دا فک اراغان کارہ تحریک آتے ٹی ولدالمہ باوہ تا پارہ کہ نچناتے حکومت درینے۔ براہوئی نا وساہت اسے کہ ہراڑے خاتر لگک ہمو جاگہ ہشلگ۔

دروسٹل میڈیا ء خنسا خنسا اسہ پوسٹ اسے آکنا خنک سلیر۔ اوپوسٹ ء خالدہ بلوچ تینا چند انا ٹوٹر اکاؤنٹ آن کریرس۔ خالدہ بلوچ لکھاس کہ ای پیشن تو لوک آتینا بلوچ ایلیم تیان و انسانی حق آتا بارو اٹ ہیبت کروک آتیاں خواست کیوہ کہ کنا ایلیم کن توار چست کیر، اونا بے گوامنگ کن تران کیرتا کہ کنا ایلیم ء پدی اتیر۔ اونا پانگ ء کہ اونا ایلیم ء بالی پٹ آن بے گوا کنگا۔

☆☆☆☆☆

احوال سفر

رخشاں و مکران بیلٹ انا ندرہ غاک

معلومات کریر۔ اوپاریر کہ داجا کہ نامخلوق
مالداری وزمینداری آن بیدس ملازمت و

استاد ولمہ باوہ نا خواریک اور ء۔ آن
پاکستان نا آٹیکل 25-A نارواٹ پنچ

سی پیک روٹ ہنداکان گدرینگ انگ ائی
ع۔ پانگرہ۔ الار تا پنجا، شست وڑ ء۔ دنکہ
مکران 1977ء ائی ڈویشن جوڑمس۔
دانا مست انا پن گدروشیاکس۔ یکم جولائی
1977ء ائی مکران ڈویشن ء مسہ ضلع ائی
بشزگا، ہندن تربت و گوادرتون اوار پنچور ء
ہم ضلع نادر جہتنگا۔ دانامسہ تحصیل وشانزودہ
یونین کونسل ء۔ پنچور نا پن ارا لوز ”پنچ“ و
”گور“ آن بلوک ء۔ ہرانا معنہ پنچ قبر ء۔

روایت نارواٹ داڑے پنچ اولیاء اللہ نا قبر
ارے۔ ولے تاریخ چپ ء کہ دا پنچ قبر نا
؟؛ ولداہم داہتیاں ابرا قہر شاہو قلندر و
بیر عمر جان نا پن اٹ پانگرہ، دا قما مزارک
مرجع خلایق ء۔ داسوب آن دا علاقہ نا پن
ہند پنچ قبر نا نسبت اٹ پنچور پنی مس۔ دا
علاقہ نا پن انا وجہ تسمیہ نا بارواٹ اسہ بین
روایت اس ہم ارے۔ لوز پنچور اصل اٹ
”پنچ کوز“ انا بدل مروک آ دروشم ء، ہرانا
معنہ پنچ دریاب ء۔ مست انا زمانہ ٹی
دا علاقہ ٹی پنچ دریاب سر۔ ہندن دا پن پنچ
کورس، ہرا کہ بدل مرسا پنچور نا پن اٹ
پنی مس۔ داڑان بیدس پنچور نا مست انا
پن پنچورس۔ دانا دیکھی پارہ غامسائے ملک
ایران ء۔ وخت اس کہ سویل ائی ضلع کچ
ء۔ ضلع پنچور ائی کوہ سیاہان و کوہ وسطی
مکران ریسہ نا شاخ آک ہم تالان ء۔
325ء مسز متی ٹی اسکندر یہ نا فوج انا اسہ
نچ اس علاقہ غان گدرینگانے۔ اگہ
تاریخ نا پنہ غاتے ہنگے تو خدا بادان نا ہند آ
ریاست خاران نا نواب امیر حبیب اللہ
خان نا قلعہ ہم ارے۔ داڑے گیشتری
بلوچی زبان پاننگ۔ ننادا سفر ائی ولجہ اختر
حسین بلوچ نن تون اوارس، اونا
مہانداری نا بے کچ منتور اُن۔ داڑان
بیدس اوانے ہر کاریم اٹ مکک تس۔ دا

آن شانزودہ سال اسکان نا وائی انا چناتے
مفت و بنداوی تعلیم نا فراوانی ریاست نا
اولیکوز مواری ء۔ بایدے وخت انا حکومت
دن انکا پدرتموک آ علاقہ غاتا غریب انکا چنا

تے کن وظیفہ یا وقتا تعلیم نا خروج ء متنگ نا
بست و بند ء کے۔ تا ناکہ بروک آ وخت اٹ
دا چناک غریبی یا فیس مفتنگ نا سوب آن
تعلیم کون آنعت آن ڈوسلپس۔
ہفتہ اسے آن پد بیسہ شار آن پنچور کن
ناگ والا کسراٹ راہی مسن۔ داکان
پنچور نامری کساس دوشم کاک ء۔ پنچور
صوبہ بلوچستان نا اسہ زیبا و تاریخی ء شار
اسے۔ دانا دامانی علاقہ ء مش و الار تا
درخت آتا بانگ تینا پلویر ائی بلکو،
ہراڑان داشار نا زبائی بین زیات ء۔
الارتا سوب آن دنیا ٹی مھلو پن اس تنگ۔
داشار نا اہمیت داسوب آن زیات مسنے کہ

پوریا یک۔ عیسیٰ زئی خوم آن بیدس
حاجیری، محمد حسنی، میتنگل، سالانی و ایلو
خوک داڑے آباد ء۔ شیرزہ و پنک انا
اگور، دالی، کپر ہنگر و گورگج نا علاقہ غاتیبی
کشت و کشار جوان مریک۔ ولے منہ سال
پر مفتنگ نا سوب آن خشک سالی مسنے، و
ایلو کنڈ آ بجلی نا لوڈ شیڈنگ نا ویل ہم مون
آٹے۔ دیرانا تلام ہم بھاز شیف ہناتے۔
واہم ایلو پنک ہزگار آ بندغ آک ششی نا
مکک اٹ بورنگ آن دیر دوئی کنگ کن
بھلو بورخلکو۔ وکشت و کشار کنگ ائی ء۔
ولے غریب زمیندار تون داخس پیسہ اف
کہ پیسہ خروج کیر، اولک بزغری و دووانا پوریا

کننگ ائی ء۔
ارادے آن گڈ بیسہ شار آن چپ کساس
30 کلومیٹر نامری آ دالی چیک پوسٹ و
مگ نا علاقہ غاتا اسکول آتے کن کتاب
تنزگا۔ یات سلسلہ کہ ہنداکان سویل کنڈ آ
سشمی ایڑ پورٹ کن کسر کاکب۔ داڑان
بیدس پنچور ائیٹ انا رواٹ بیسہ و ضلع
پنچور شار نا گڑ اس پرائیویٹ اسکول آتے
رجسٹریشن و این اوی جاری کنگ نارواٹ
ہم دورہ کنڈ۔ تعلیمی رواٹ دا ادارہ غاتیبی
خونوک طالب علم آک محنتی ء، واونے فنیہ تعلیم
دوئی کنگ نا شوق ارے، ہرا کہ بھاز خوشی نا
ہیت اسے، متین اٹ دا قما کزدار ائی

براہوئی ٹی پارہ حوال ء چوٹ نا بند آن
ایت۔ داسوب آن ای چوٹ نا بند آن نے
پاوہ کہ 7 جولائی 2021ء نادے آبی ای
ایف نا پارہ غان ہندا علاقہ غاتا کمیونٹی
اسکول تیبی داخل طالب علم آتے مفت درسی
کتاب فراوان کنگ نارواٹ کونڈ غان
بیسہ (ضلع واٹنگ) و منہ دے آن پد
مون آ پنچور کن رادہ مسن۔ بیسہ ٹی دا
دورہ 25 کمیونٹی اسکول ء۔ وخت اس کہ
ایلو ہشت اسکول آک ضلع واٹنگ نا
پسماندہ و ریک آتا دامان ”اورماگنے“
ژانگ و جتیبان نا علاقہ غاتیبی اری۔
داکان مستونگ قلات و سوراب نا کسراٹ
دیک کنڈ آ سی پیک روٹ اٹ بیسہ نا شار
آن کساس پنچ کلومیٹر نامری آپوسکن جوڑ
مروک آماڑی ”جنگل ریسٹ ہاؤس“ آسر
مسن، داڑے نار پنگ انگ نا بست و بند
ء کنزگاس۔ داکان پد پنچور کمیونٹی نا
باسک آتھون حال و حوال مس، دا وخت آ
پنچور آک تینا اسکول آتا کتاب آتے دریر۔
سال 2005ء ائی جوڑ مروک آ ضلع
واٹنگ نا اولیکو پن ضلع رخشاں کس۔ بیسہ
دانا اسہ تحصیل اسے۔ پد آن دانا پن ء بدل
کر سا ضلع واٹنگ تنزگا۔ داڑے موسم بھاز
گیجن کس، و ہندادے تیبی پر و برسات مس
ہرا کہ دا علاقہ غاتا مالدار آتے کن متائی اسے
آن کم الو۔ ہم نادے تیبی داڑے خاسن،
نحسی و خریش گنج ء۔ بیسہ ٹی براہوئی و
بلوچی ہڑتوم زبان تیبی مخلوق ہیت یک،
ہندن داجا کہ نا مخلوق مہمان نواز و بھاز
محنت و خواری کش ء۔ ننا مہراون آ سنگت
سیف اللہ عیسیٰ زئی نن تون اوارس، اونا
مہر آک بے مٹ ء۔ اونا مکک اٹ نننے
چندی بندغ آتھون اوڑدی نا شرف دوئی
مس۔ ہرا کہ نننے دا علاقہ غاتا بارواٹ

علاقہ نا الارک ملک انا خاص انکا الار
پانگرہ۔ الار تا پنجا، شست وڑ ء۔ دنکہ
مزوتی، پیازو، سبز، ربعی، ڈنداری،
کاربہ و کلوج۔ ہمسائے ملک چین و پیشن نا
ایلو ملک آتیا دا الارا تے و تنگ۔ الارک
ملک انا کتیا نا خاص ء وڑ اسے ء۔
داڑے الار آن بیدس خولم، اگور، انار، جو۔
و پد ہم کشار مریک۔ دا مخلوق خواری کش
ء، مالداری آن بیدس ایرانی ڈیزل و
پٹرول و ایلو کونٹی گڑا تا واپار کیرہ۔ گوئڈ
دا کہ ایران سیم سر واپاری ء ہندا اسے۔
ہندن چنکان بازار نا سیل ء ہم کرین،
ہرادے ختنگ آن مست انا زمانہ نایات
بریک، دا بھاز متکن ء بازار اسے۔ تسپ و
و شہود نا بازارک، خدا بادان ائی مواج بازار
ہم ارے۔ داڑے تربت، گواد، اور ماڑو
پسنی آن چندی وڑا ناچی بریک، ہرا فٹا پن
ء داجا کہ مخلوق داوڑ پاک دکی، کاشک،
گوارگوچک، سور، مزبخی، سیم و داے۔
پنچور ائی گچی خوم آن بیدس محمد حسنی،
میتنگل، نوشیر دانی، ملازنی، سالانی و ایرانی
بلوچ آک آباد ء۔ پنچ سویل نا موسم ائی
پنچور ائی اسہ نایاب ء چک اس ہرادے
چنوز (Bustard Houbara) پارہ
ہنداکان گدرینگ۔ حکومت دانا شکار آ
رکھ خلکنے۔ ولے نجائی حکومت نا کنڈ آن
شیخ آتے موکل تنگ دا اولک دانا شکار کن
ہندا سیزن ائی دا علاقہ غاتیا بریرہ۔ داڑے
نن خان کہ چندی جاگہ غاتیا سعودی و قطر
حکومت آتا پارہ غان زبیدار ء مسیت ہم
جوڑ کنزگانے۔
دیرمفتنگ نا سوب آن الار نارواٹ آک
بارنگ ائی ء۔ داکان مہالو کور جوآن دیر
بسکہ ولے داسہ داکان دیر بنگ۔ کاریز
مفتنگ نا سوب آن داجا کہ نا نہادی آ
درخت آتا زیان متنگ نا خلیس ء۔
بایدے صوبائی حکومت دیرانا ویل ء البس
کنگ و دا علاقہ نا زمیندار تے رلیف و
آسرائی تنگ کن گام گنج کے۔ و خواندہ
ورناتے روزگار فراوان کے، و مخلوق نا ایلو
بندادی گرج آتے پورو کنگ کن گام
ہرنے، تا ناکہ شاری تا داویل آک زوت
البسمری۔

بنگلورنی نا (یکم جنوری 1954ء) عبدالصمد شاہین (یکم جنوری 1931ء)، سلطان احمد شاہوانی (5 جنوری 1962ء)، پروفیسر منظور بلوچ (یکم جنوری 1970ء)، نادر شاہوانی (یکم جنوری 1964ء)، پروفیسر جاوید اختر

کریئے است جم مفک، بے صبر ہم متنگ کیک۔ تقدیر متنگ اٹی مشکل محسوس کیک شرہ دوست مریک تے۔

جوہر بنگلورنی نامرکب عدد ”46“۔

(Johar Bangulza

1+7+5+5+2=20--

2+1+5+3+6+7+

1+1=26--20+26=46)

داد عدد ”37“ تون ٹوکی تنگ۔ داٹی پین گیشتری دادے کہ دا عدد جنسی اسکینڈل ودی کنگ کیک۔

جوہر بنگلورنی نا فطری گین کار ی نا عدد ”ڈینی“۔ اونا ڈینی گین کار ی نا خانہ ٹی ”J, H, A, N, G, L, A“، جذباتی گین کار ی نا خانہ ٹی ”O, B, Z, I“ و جسمانی گین کار ی نا خانہ ٹی ”E“ و وجدانی گین کار ی نا خانہ خالی۔

(15 جنوری 1964ء) وحمیرا صدف حسنی (17 جنوری 1978ء) اسک اواری۔

جوہر بنگلورنی نالائف پاتھ عدد ”10“۔

دا عدد لائف پاتھ عدد ”1“ نا بربر۔

لائف پاتھ عدد ”1“ لیڈر نا عدد اسے۔

سوگوارا نا خواجہ، سوچنگ وک خلنگ آن

زیات عمل کنگ آباور کیک۔ تینا زندہ مدام

جوان آن جوان جوڑ کنگ نا پد ورنڈاٹ

مریک۔ تولنگ ہنگ نا جاگہ غا گراس

کنگ نا خواہندار مریک۔ ہمت و حوصلہ نا

خواجہ مریک، کماشی کنگ نا لائی تنگ۔

وخت اس زو فیصلہ کیک و لے دا دوست

اف تے کہ اونا فیصلہ پین کس پرغے۔

لائف پاتھ ”1“ نا مننی پہلو تے ٹی دا

گڑاک ساڑی ء کہ اونت گراس کہ دوٹی

براہوئی زبان نا شاعر ادیب آتا برج جوہر بنگلورنی (برج جدی)

خوش مریک۔ مخلوق نا سفت کنگ آن اونا ہمت و حوصلہ زیات مریک۔ بھاز جوان ء وڑ اسے ٹی، خواری اٹ کاریم کنگ ء اولیت ایٹک۔ ہر کاریم اٹی جوان سوخ روخ کرک مریک، ہراوخت تینا کاریم ء جوان سوخ روخ کرک مریک، ہر کاریم اٹی جوان سوخ روخ کرک مریک۔ دانگ ایٹک تینا مومن پیری خلنگ، وخت انا زبان کنگ ء جوان تلک۔ تینا آخت ء خواری و محنت اٹ سوگو کرک، چٹ بندغ آتھن دوستی تنگ و لے قابل اعتماد دوستی ء دوست تورک، مسخت کن تینا بے کج سنجیدہ مریک، مسخت ء دوٹی کنگ کن بھاز احتیاط اٹ کاریم کیک۔

براہوئی زبان نا ایلو برج ”جدی“ نا ادیب شاعر آتے ٹی افضل مراد (2 جنوری 1961ء)، حاجی عبداللطیف

ترتیب اٹ مومن آدننگ و مناسب وخت انازی آاونا نتیجہ نا خواہندار مریک۔

جوہر بنگلورنی (یکم جنوری 1970ء) برج ”جدی“ (Capricorn)، حاکم استار ”زحل“ (Saturn)، تب ”خاکی“ (مشی)، نشانی ”گڈ“ (مش انا میٹل)، جی نا حرف آک ”ج، گ،“ تب انا ایلو برج آک ”نور، سنبلہ“، تب آن پچہ برج آک ”حمل، سرطان“، اسے وڑ انا برج آک ”عقرب، قوس، دلو، حوت“، بے کنڈر بلوک برج آک ”جوزا، اسد“، منطقہ

..... شاہین بارانزنی

البروج ”دہ میکو“، ودی دے ٹی عدد ”1“ مرکب عدد ”46“، لائف پاتھ عدد ”1“، فطری گین کار ی ”ڈینی“۔ برج (جدی) والا بندغ اصول پسندو اصول آتا پابند مریک۔ اصول آتیاختی اٹ عمل کیک۔ ہر گڑا ء ایلو فنانٹ تنگ کن کنگ آن بددیک۔ اُست خواہی، خواری اٹ کاریم کرک تینا کارکڑ ء نشان تنگ نا خواہندار مریک، تینا ڈینی لائی اٹ ویل آتا ایسری کن محنت کرک، ہر کاریم ء اونا

غزل

وحید ہماز

مرے ظالم وخت آس دُن کاہے دو آن تخت آس دُن خبر تمپک نئے ہندن مرے چچی بخت آس دُن یاد خلکن دید مر عُن وفا بے کج سخت کس دُن ہمو پاس آ زند کئے مرے سودا اُست آس دُن حُن اس وحید بہا مس متو قیمت مُفت کس دُن

گڈ سراٹ سنگت آک او میت درشان کرک سا موکل کریر کہ ہروخت دن ء آن لائن مشاعرہ مردوکل سنگت آتے داٹی اوار کنگ نا کوشست مر سا ہنو۔

یات سلے کہ سوشل میڈیا نا جوان وڑٹ کاریم اٹ تنگ نا گرج ء کہ داٹی بیہرہ بلوچستان نا آخا کہ پیشن تولوک انگا نا زبان نا شاعر و ادیب آک ہم آن لائن ایجا متنگ و تینا شاعری، خیال و نوشت آتے اسے ایلو تون شیئر کنگ کیرہ۔

دارداٹ ٹویٹر اسپیس، زوم میٹنگ، ٹیم میٹنگ و پین چندی سافٹ ویئر آتیاں فائدہ ہر فنک مریک۔ ہندا آن لائن کیجا کرک انگا ایپلیکیشن آتیاں فیسک بیج و لائیو ویڈیو، انشا گرام نا کاؤنٹ و ایلو ایم آئی ایس (MIS) نا پوسکن بروک انگا آن لائن ایپلیکیشن و سافٹ ویئر آک کاریم اٹ تنگ مریرہ۔ بس دافتے پہہ متنگ نا، و دافتے تینا زبان، قلم، شاعری و ادب کن کاریم اٹی تنگ نا گرج۔

حوال

ٹویٹر اسپیس آ مشاعرہ

..... جعفر قمبرانی

ٹویٹر اسپیس آ مشاعرہ اس ابرار برکت نا کماشی ٹی اڈ ہلک، ہرانا خاص انگا مہمان سراج احمد و اعزازی مہمان عصمت بلوچ نیک۔ ہندن شوکار ی نا دود آتے ای (جعفر قمبرانی) سرست۔

محفل اٹ لوا مزادبی دیوان نا سنگت آک نجیب یاسین بلوچ، سراج شین و ایلو فلک شیخ ہلکر و بلوچستان نا پین چندی جاگہ غاتیاں جوان و گین انگا شاعر آک شیخ ہلسا تینا شاعری و زبان تون مریت نا درشانی ء کریر۔

مشاعرہ ٹی زاہد براہوئی، وحید جان بسیمہ غان و شکیل احمد قمبرانی ہم ساڑی سر۔ اوتینا ہنین گین انگا بیت گپ و شاعری تیت محفل عزیزیا کریر۔

ٹویٹر اسپیس ء جوان کنگ آن پد سنگت آک بھاز خوشی نا درشانی کریر کہ بلوچستان نا چندی جاگہ غاتیاں شاعر آک برسدا واد

مرسا کریر و اسے ایلو نا توار تے ہنسا مہر مریت بشخار۔ محفل نا گڈ سراٹ سنگت

(11)

پٹ و پول

براہوئی خلقی شاعری ٹی لوز آتامڈی

نوشتکار براہوئی زبان نا پڑا پٹ و پول نارداٹ اسے بھلو پین جمید عزیز آبادی
اسے ناخواجہ، داپٹ و پول اٹی اور براہوئی زبان نالوز آتے
خوندی کنگ ناکوشست اس کرینے، ہراقط و ارچیلنگک: شوکار

ای لوز چولہ کنگ نارداٹ اسے گوٹھ کوشست اسے نا بنا کرینٹ، ہرا کہ براہوئی خلقی شاعری تے ٹی پانکا نو، ہرا
براہوئی ناپٹ و پولی براہوئی خلقی شاعری ناکتاب آتے ٹی خوندی ء۔ دا کاریم ءو داسوب آن مونی اتنگ ناگیگ
کرینٹ کہ براہوئی خلقی شاعری ءسیر پند منگ تون اوار براہوئی زبان نامنگن آلوڑا تاعنہ ہم خوندی مرے۔ ہرا
کہ بروک آوخت اٹی جم لوز بلدنا سور دیاب اٹ اوار مریر۔ کنا است خواہی دادے براہوئی خلقی ادب ناکتاب
آتے ٹی غلطی ناچ ءگنجائش اس مف۔ اونا سوب دادے کہ براہوئی زبان ناقدامت اونا خلقی ادب اٹی خوندی ء
اگہ اسے لوز اس غلط پیدا وارس تو لوز تینا درو شم ءم گم گار کیک ہمولوز بروک آگلزادہ غایتان آخنتی اودیم مریک۔ ای
ہرا براہوئی خلقی شاعری ناپٹ و پولی کتاب آتے دا بابت خواناٹ، تو لوز چ کنگ نادے تیشی چندی لوز آک
پروف ردی ناگواچی خننگارہ، واہم ای شاعری ناٹھو ناڈیک ءبرسا اودے اصل معنہ تنگ ناکوشست کرینٹ۔
پاتی۔ شہیلکو ہرا لوز آتامون اٹ استار خلوک ء، اوقامعنہ غاتا پٹ و پول کن فیلڈورک ناگرج ءجمید عزیز آبادی

لوز	معنہ	اسی شاعری
لامی آمیش	ہمویش کہ بڈرتے پٹن بھلن مرے	کنالامی آمیش پزور ء پاٹ اٹی گل آزر ء (شامپتیر، 129)
پختی	ہمو مادہ غادر (ہیٹ) ہرا کہ داسکان آگنتے	گیڈاٹی چبانے چنوا چتی ریشی رومال اٹ کرینہ کتی (شیشلو، 80)
بٹی آہیٹ	ہمو ہیٹ ہرا ناخک چنگ مریر	کنائٹی آہیٹ (شامپتیر، 130)
گورل آہیٹ	ہمو ہیٹ کہ اونا بیہ (گور) سینہ غاخیسن جانی لکیر مرے	کناکورل آہیٹ پزور ء پاٹ اٹی گل آن زور ء (شامپتیر، 125)
ملک آہیٹ	ہمو ہیٹ کہ مون ء ولے تگ وڈوک تے خیسن یا جانی رنگ اٹی مریر	کناملک آہیٹ (شامپتیر، 130)
خرغول	ہرا ناخف تیا مون آپوشکن ء لکیر مریر	کناکرغول آہیٹ (شامپتیر، 129)
گلوک امیش	ہمویش ہرا ناخک چٹ چنگ مریر۔ ہمو پیاز نامیل اٹ ہرا دے بچ (پسچ) کن النگک، ہمو پیاز ڈغار ناخٹی چنگ گلوک مریک، ہندا سوب آن نا پاولی آ مخلوق دن انگامیش ناخف تے گلوک پارینویا پارہ	کناکلوک انگامیش (شامپتیر، 126)
رڈ	ہمویش ہرا دے بڈر مف، بیہ اونا لینڈ و مرے	رڈ آک ءتیری نادامان اٹی داسہ خیر مس بئر آمان اٹی (شامپتیر، 134)

تیری	مستونگ اٹی اسے علاقہ اسے ناپین	رڈ آک ءتیری نادامان اٹی داسہ خیر مس بئر آمان اٹی (شامپتیر، 134)
کسا کلور	مش و کوچنا اسے پوچ اس ہرا داڑو درمان اٹ بریک۔ ”کسا کلور نا غلہ بڈانا مثال اٹ مریک، دا عام علاقہ غاتے ٹی ودی مریک“ (براہوئی دارورمان، 40)	کسا کلور ترک کرے بچ وچک کرے (شامپتیر، 131)
بیر	رسوا، ڈینڈور، بل، غرق، تک منگ	پھل ءر کرے سیال ءر کرے (شامپتیر، 132)
اڑان ساچ	اڑان وڑ، اڑان واج، اڑان بہا	رڈ آتے خنا اڑان ساچ اوتائسر ڈھا ڈرائی جاج (شامپتیر، 134)
جاج	ڈس، کلہو	رڈ آتے خنا اڑان ساچ اوتائسر ڈھا ڈرائی جاج (شامپتیر، 134)
ولہ	ولہ تنگ، ہڑسینگ انگ، بندغ یا لشکراس واپس منگ آ بے دس مرے، یوٹرن	میو دارنا بانی اللہ اللہ تس تاہرف وگور بچ دشت اٹی ولہ (شامپتیر، 134)
چچر	ہمو جو جک ہرا ہیٹ ویش انا بدن آلچے	رڈ آتے خاخر آتوریر چچر آک تا شور کہ کریر (شامپتیر، 135)
مال ءلاہنگ	مال ءاتنگ، سرکنگ، چبنا تنگ	مال ءلاہان مش انازی آ اودنے خواک اوقا کری آ (شامپتیر، 136)
گڈنگ	تغ بلنگ، بے واک منگ	نناست انگالوک آک گڈارہ نناش تے ٹی گزارہ (شامپتیر، 137)
گیادان	پٹ و میدان، مش و دامان، ڈن، چیشن، سُن، سُنے وڑی نئے آدمی	ہرکنڈ پٹ ارے گیاوان ء پھل کنامش تے ٹی گدان ء (شامپتیر، 139)
گرنو	باسن آخل آنت ء پیڑنگ، خاخر اٹی بنگ، (ارو: کاک)	مال ءمش تے ٹی خوافینہ سی وپاٹ گرنون گنیدہ (شامپتیر، 139)
نختہ	سُنے بیہ بلی بلکہ بچ خراس نا ہمو پھلی آچٹ ہرا کہ ساہدار نا بوزاٹ تنگے	بلی ناختہ جرگہ ٹی نختہ جی سردار نور دین کونہ غان موٹ کہ (شامپتیر، 140)
موٹ	موٹ سندھی نا لوز اسے، ہرا نا مطلب، واپس بنگ۔ پدی بنگ	بلی ناختہ جرگہ ٹی نختہ جی سردار نور دین کونہ غان موٹ کہ (شامپتیر، 140)
کامباڑی	کشیدہ اسے ناوڑ	کشیدہ نا کامباڑی دن خلیہ نی تاڑی (شامپتیر، 154)
ساندہ	مدام، ہروخت، ہمیشہ، یگا، ہڑدے، یگو	ای ونی چاڑی آڑا س نی ساندہ (شامپتیر، 154)
چمر	خاص وڑاٹ خولم تے ٹی تیٹ رودک ءاسہ اسے خری اس۔ ساگ و سلا داس، گزی چمر، شوگلک۔	ساگ اس پاسے کرینوساگ ء پھل چمر نا لیلی پاسے ہسنے بچ آک تے سمرنا (شامپتیر، 154)

(برجاء)